

Oruç İbadeti

Bir kimsenin üzerine orucunun farz olması veya tuttuğu bir orucun sahih olması için;

1 – Önce o kimsenin **İslâm** ile şeref bulmuş olması gerekir. Oruç bir ibadettir. İbadetler Allah rızası için yapılır ve edâ eden kişi sevaba, mükâfâta erer. Allah rızası ve sevap ise gerçek iman sahibi için geçerlidir.

Müslüman olmayan bir kimse de birinci derecede iman nûruna ermekle sorumludur. İmanla şeref bulmayan bir kimse, ibadetinin mükâfatını elde edemez.

2 – **Akıl** sahibi olmalıdır. Şüphesiz Rabbimiz, akıl nimeti bahsettiklerini sorumlu tutar. Ne yaptığının şuurunda, idrakinde olmayanları değil.

3 – **Ergenlik** çağına girmiş olmalıdır. Ergenlik çağına ulaşmamış bir çocuk henüz filizlenme, gelişme, idrak ve iradesini güçlendirme, olgunlaştırma devrelerini yaşamaktadır. Henüz bütünüyle sorumluluk alacak çağda değildir.

Ancak temyiz çağına ulaşarak akli birçok gerçeklere eren bir çocuk, oruç tuttuğunda, orucu nafil oruç hükmünde sayılır, hem kendisi, hem de onu yetiştiren ve oruç tutmasına vesile olan anne-babası onun bu ibadetinden sevap kazanır.

4 – Oruç tutacak kişi, **sıhhatli** olmalıdır. Tuttuğu oruç, sıhhatine zarar vermemeli, bedenî iyileşmesine mani olmamalıdır.

Hasta olan bir kişi, sıhhat bulduğunda oruçlarını kaza etmeli; hastalığı şifa bulmayacak veya devamlılık gösteren bir hastalık ise fidye vermelidir.

5 – **Mukim** olmalıdır. Dîn-i mübîn evinden uzaklarda yolculuk yapan seferî insanlara birçok kolaylık tanımıştır. Seferî oldukları sırada oruçlarını açma konusunda verilen ruhsat da bunlardan biridir. Ancak seferdeki insan, içinde bulunduğu durumu uygun bulur, oruç tutmayı tercih ederse Hanefî Mezhebine göre bu ayrıca kendisine fazîlet kazandıracaktır.

6 – Kadınlar **hayız** ve **nifas** hallerinden temizlenmiş olmalıdırlar. Onların bu halleri, sıhhatlerine dikkat ve titizlik gösterecekleri bir hâldir; ibadete uygun bir hâl değildir. Onlar da oruçlarını, temizlendiklerinde kaza edeceklerdir.

Oruca başladıktan sonra kan gelmişse oruçlarını bozmaları; gün batmadan temizlenmişlerse de günün kalan kısmında oruçlu gibi davranmaları uygun olmalıdır. O gün oruçlu sayılmasalar da bu kendilerine ayrıca sevap kazandıracaktır.

- Ramazan Ayı, kamerî aylardandır. Dolayısıyla hilalin, güneşin batışının peşinden batı istikametinde görünüşüyle başlar.

Allah Rasûlü; "Hilali görerek oruca başlayınız, hilali görerek oruç ayına son veriniz." buyurmuştur. Aynı zamanda hilal gözetlemek, ibadetten bir parçadır ve Ümmet-i Muhammed tarafından ihmal edilir hale getirilmesi ciddî bir kusurdur.

Kamerî aylar ya 30 gündür ya da 29 gündür. Hiçbir zaman 28 veya 31 gün olmazlar.

- İmsak, fecr-i sâdıkın (asıl fecrin) doğuşuyla başlar. Yeme, içmeye imsaktan birkaç dakika önce son verilmesi elbette ihtiyata daha uygundur.
- Oruçlu bir insan misvak, macunsuz fırça kullanabilir. Islak misvak (dolayısıyla da fırça) kullanılmasını mekruh gören âlimlerimiz vardır. İmam Şafiî Hazretleri de öğleden sonra misvak kullanılmasını mekruh görür.
- Oruçlu bir insanın kan aldırması orucunu bozmaz. Ancak kendisini zayıf düşürecekse mekruh görülmüştür.
- Vücut menfezlerinden (gözeneklerinden) giren maddeler oruç bozmaz. Vücuda sürülen zeytinyağı, krem gibi maddeleri derinin emmesi, göze damlatılan damlanın gözden genze açılan menfezden içeri girmesi gibi.

Aşı veya iğne vurdurma orucu bozar. Çünkü kan yolu ile direkt bağ kurar.

- Kendiliğinden zorlayarak gelen bir **kusuntu**, geri dönmemiş, dışarı çıkmışsa orucu bozmaz.
- Az olan kusuntu geri döndüğünde de bozmaz. Ağız dolusu diye ifade edilen çok kusuntu şahıs tarafından geri döndürülürse oruç bozulur. Böyle bir kusuntu kendiliğinden içeri dönse İmam Ebu Yusuf'a göre yine orucu bozar. İmam Muhammed'e göre bozmaz.
- Bir kadının kocasını, bir kocanın da karısını sadece öpmesiyle oruç bozulmaz.
- Bir doktor **hastasından** oruç tutmamasını isterse, İslam Hukuku'na göre; şayet doktor mesleğinde mütehasıs, kendisi oruç tutan ve Allah korkusu taşıyan bir kimse (fikhî ifadeyle hâzık ve âdil) ise sözü geçerlidir. O kimsenin oruç tutması, sıhhatine zarar vermemesi, daha sonra uygun bir zamanda orucunu kaza etmesi gerekir. Hastalığı geçici, yani iyi olacak bir hastalık değilse fidye vermelidir.
- **Kefâret**, sadece niyet ederek başlanılmış bir Ramazan orucunu kasten bozmaktan dolayı gerekir. Ramazan dışında tutulan hiçbir orucu bozmaktan dolayı gerekmez. Aynı hüküm Ramazan orucunu Ramazan ayı dışında kaza eden insan için de geçerlidir. Yani kefâret gerekmez. Belki böyle bir orucu bozması, durumuna bağlı olarak ona vebal getirebilir ama kefâreti gerektirmez.

Kefâret oruç tutmamanın değil, Ramazan orucunu bozmanın cezasıdır.

- **Hamile** bir kadın, kendi sıhhatine veya çocuğunun sıhhatine zarar gelebileceğinden korkuyorsa oruç tutmayabilir, bu orucunu daha sonra kaza edebilir. Çocuk emziren bir kadının durumu da böyledir.